

4. číslo – 2008

zpravodaj

Časopis pro obyvatele regionu Jaderné elektrárny Dukovany

Cesta za palivem pro dukovanskou elektrárnu
Jana Paulová: V Indii hledám ticho a klid
Energetika = perspektiva pro mladé lidi

OBSAH:

Titulní strana: Herečka Jana Paulová
na fotografii Marie Votavové

- str. 2 ■ **Setkání představitelů mikroregionů v Jevišovicích**
■ **Zaplavené vzpomínky**
– křest knihy J. Stejskala
- str. 3 ■ **Cesta za palivem**
OBK navštívila ruský závod
na výrobu paliva
pro JE Dukovany
- str. 4 ■ **Biochemická laboratoř na Jaderné elektrárně Dukovany**
- str. 5 ■ **Trstěnice – aneb z kuchyně paní starostky**
- str. 6-7 ■ **Ústav jaderného výzkumu v Řeži u Prahy**
Rozhovor s generálním ředitelem Alešem Johnem
- str. 8-9 ■ **Jana Paulová: V Indii hledám ticho a klid**
Rozhovor Aleny Hostašové nejen o herectví
- str. 10-11 ■ **Jaderná elektrárna Dukovany nabízí vynikající příležitosti pro ... devátáky, ...maturanty, ... vysokoškoláky**
- str. 12 ■ **To tu ještě nebylo: noční prohlídka jaderné elektrárny**
■ **Ohlédnutí za Oranžovým podzimem**
- str. 13 ■ **300 let kaple v Dalešicích**
■ **Mistři světa z Rouchovan**
- str. 14 ■ **Mlýny v Březníku**
Další část seriálu o mlýnech
v našem regionu
■ **Pro volnou chvíli**
Tradiční soutěž
pro čtenáře od 17 let
- str. 15 ■ **Nabídka výrobků a služeb podnikatelů v okolí Jaderné elektrárny Dukovany**
- str. 16 ■ **Soutěžení pro školáky z dílny brněnského vydavatelství KIRA**

ZPRAVODAJ EDU

Vydává ČEZ, a. s., Jaderná elektrárna Dukovany.
Registrační číslo: MK ČR E 11631.
Pro Jadernou elektrárnu Dukovany připravuje
PhDr. Jan Sucharda - JAS, Sokolská 368,
675 55 Hrotovice, telefon/fax: 568 860 168,
E-mail: jas@jas-hrotovice.com.
Náklad 40 000 výtisků. ZDARMA.

PROJEKT PARTNERSTVÍ ČEZ – OBCE, MĚSTA, MIKROREGIONY

Skupina ČEZ pokračovala ve spolupráci s obcemi, městy a mikroregiony v okolí Jaderné elektrárny Dukovany během celého roku 2008. Finanční prostředky směřovaly převážně do zkvalitnění infrastruktury cestovního ruchu a podpory komunitního života obcí a měst. Podporovány jsou oblasti kultury, sportu, vzdělávání. Zhodnocení této spolupráce za rok 2008 se uskutečnilo na setkání zástupců obcí a měst s vedením EDU v Jevišovicích na Znojemsku.

„Navazujeme na minulou spolupráci a komunikaci s předsedy 12 mikroregionů a starosty klíčových obcí těchto mikroregionů. Stejně jako v předchozích letech podporujeme zdejší region a současně prostřednictvím reklamy zviditelňujeme naši společnost. V roce 2008 jsme se podíleli zhruba na 150 akcích. Byly to jak akce přesahující náš region, tak akce menšího charakteru, které jsou přesto tak důležité pro malé obce,“ prozradil tiskový mluvčí EDU Petr Spilka.

Partnerství Skupiny ČEZ s mikroregiony se v roce 2008 opět dělilo na dvě základní části: „Po oranžové 2008“, které je zaměřené na podporu cestovního ruchu a „Oranžový rok 2008“, což je celoroční kalendář akcí

probíhajících v regionu EDU. Se sloganem „S námi se neztratíte“ a „Po oranžové“ byly doznačeny stávající cyklostezky, doplněno turistické a informační značení a dokončeno zřízení odpočívek. Loňský start lodní dopravy na Dalešické přehradě se jeví jako velice úspěšný i podle letošního vysokého počtu bezpečně přepravených cestujících – bylo jich více než 27 000. Název „Oranžový rok“ pod sebou skrývá partnerství ČEZ při pořádání tradičních akcí v obcích a městech regionu elektrárny Dukovany. S podporou ČEZu se letos na území krajů Vysočina a Jihomoravského uskutečnila celá řada zajímavých akcí. Z těch nejznámějších jmenujme například multižánrový festival Folkové prázdniny v Náměšti n. O., jubilejní 10. ročník Mezinárodního hudebního festivalu Petra Dvorského v Jaroměřicích n. R. nebo Horáckou rallye v Třebíči.

JAN SUCHARDA

ZAPLAVENÉ VZPOMÍNKY

V polovině října se v hrotovickém Sport-V-Hotelu uskutečnila mezinárodní konference o vodní energii a energetice Hydro Turbo 2008. Jejím spoluorganizátorem byly Vodní elektrárny Skupiny ČEZ, které tak oslavily 30. výročí uvedení do provozu elektrárny Dalešice. V rámci konference proběhla i tisková k minulosti a perspektivám Vodního díla Dalešice. Jejím součástí se stal i křest rozšířeného druhého vydání knihy Zaplavené vzpomínky Jindřicha Smékala (na snímku uprostřed). Kniha pamětníkům připomíná a současníkům otevírá pohled do údolí řeky Jihlavy před vybudováním Dalešické přehrady. Jedna část krajiny sice nenávratně zmizela pod vodní hladinou, ale přehradní jezero vytvořilo kromě energetického využití i nové možnosti pro turistiku a rekreaci. Také Skupina ČEZ podporuje různými formami

rozvoj turistického využití přehrady a podpořila i vydání knihy Zaplavené vzpomínky. A aby křest knihy byl skutečně stylový, přinesl si mluvčí elektrárny Petr Spilka v konvičce vodu z řeky Jihlavy. Lubomír Kerndl, vydavatel knihy, knihu pokropil klasickým šampaňským. Společně s autorem si všichni symbolicky připijíme, aby kniha našla hodně čtenářů a Dalešická přehrada hodně spokojených návštěvníků.

TEXT A FOTO JAN SUCHARDA

CESTA ZA PALIVEM

Ve světě je pouze několik firem, které jsou schopny vyrobit palivo pro jaderné elektrárny, a proto Občanská bezpečnostní komise přijala s potěšením nabídku k návštěvě výrobního závodu společnosti TVEL, která již mnoho let dodává palivo do Dukovan. Společnost TVEL sdružuje řadu výzkumných, vývojových a výrobních podniků na území Ruska. Naše cesta za tajemstvím výroby paliva směřovala do výrobního závodu ELEMAŠ ve 130tisícovém městě Elektrostal. Z muniční továrny, schválené v roce 1915 samotným carem Mikulášem II., se v průběhu let stala moderní továrna na výrobu palivových souborů pro elektrárny v patnácti státech světa.

Výroba moderního jaderného paliva je velice sofistikovaná záležitost. Nejen po stránce fyzikální, ale i mechanického provedení. Doba obměny paliva se z původních tří let postupně prodlužuje na čtyři, pět a výhledově šest let. K tomu je nutné zvyšování obohacení uranem 235 a používání speciálních příměsí, umožňujících zvládnutí obrovské zásoby reaktivity v proutcích. Kromě toho se používá kazet s různým stupněm obohacení a dokonce i různého obohacení v jednotlivých proutcích. To vše pro to, aby uvolňování tepla v reaktoru bylo rovnoměrné, a to jak po výšce, tak i průměru aktivní zóny. A mechanické zvládnutí palivových proutků i celých souborů (kazet) není o nic jednodušší. Je nutno zajistit, aby trubička, ve které jsou vlastní tablety paliva, byla trvale těsná. A to i při namáhání vysokou teplotou a vnitřním tlakem v trubičce, způsobeným štěpením paliva. To jsem jen v krátkosti nastínil složitosti, se kterými se musí potýkat vývojáři a výrobci.

V cechu výroby palivových proutků jsme mohli naprosto detailně sledovat jednotlivé operace od nařezání trubiček, jejich plnění tabletami paliva, uzavření až po kontrolu těsnosti, označení a balení. Všude naprostá čistota, pořádek a pravidelné pracovní tempo. Zaměstnanci procházejí okolo automatické linky, jen kontrolují bezchybný průběh jednotlivých operací. Na této lince se vyrábějí palivové proutky i pro firmu Siemens.

Dílna montáže a kompletace palivových kazet skýtala obdobný dojem, jako dílna předešlá. Zde však nešlo o automatickou výrobu, ale pečlivou ruční montáž jednotlivých celků. Umístění palivových proutků v kazetě musí být naprosto perfektní. Kazetou totiž v reaktoru proudí voda, která se o palivové proutky ohřívá a současně je chladí.

Proto je nutné co nejvíce snížit hydraulický odpor kazety. Dále je nutno zajistit, aby nedocházelo díky proudění vody ke chvění proutků a tím poškození jejich obalu. Teprve, když jsem viděl celý průběh montáže kazety, tak jsem si uvědomil, jaká spousta technických problémů se musí překonat, než továrnu opustí perfektní výrobek.

**OBČANSKÁ
BEZPEČNOSTNÍ
KOMISE NAVŠTÍVILA
ZÁVOD NA VÝROBU
PALIVA PRO
JADERNOU
ELEKTRÁRNU
DUKOVANY**

Komisaři se dozvěděli opět něco nového a přiložili další kamínek do mozaiky jménem jaderná energetika. Opět jsme si potvrdili, že Dukovany používají pro svůj provoz jen to nejlepší na trhu. A palivo z TVELu takové je. A přičteme-li k tomu trvalou a soustavnou péči o zajištění bezpečného a bezporuchového provozu, je úvaha o šedesátileté životnosti elektrárny naprosto reálná.

ING. BOŘIVOJ ŽUPA, PŘEDSEDA OBK
Fotografie archiv výrobního závodu ELEMAŠ

Setkání OBK s vedením závodu

Členové OBK při prohlídce výrobního závodu

BIOCHEMICKÁ LABORATOŘ NA JADERNÉ ELEKTRÁRNĚ DUKOVANY

V POSLEDNÍCH NĚKOLIKA ČÍSLECH ZPRAVODAJE JSME INFORMOVALI ČTENÁŘE O POKRAČUJÍCÍM PROCESU MODERNIZACE JADERNÉ ELEKTRÁRNY. K TOMU PATŘÍ PŘECHOD NA PALIVO NOVÉ GENERACE, VÝMĚNA SYSTÉMŮ KONTROLY A ŘÍZENÍ, VÝMĚNA TRANSFORMÁTORŮ, VÝMĚNA NÍZKOTLAKÝCH DÍLŮ TURBÍN A MNOHÁ DALŠÍ OPATŘENÍ. MÁLOKDO VŠAK ASI VÍ, ŽE SE VÝZNAMNĚ MODERNIZUJE I ZDRAVOTNÍ STŘEDISKO.

Libuše Šudomová připravuje hematologický analyzátor

Biochemická laboratoř, která sídlí v budově hlavní vrátnice, byla v nedávné době vybavena nejmodernějším zařízením – hematologickým analyzátozem MINDRAY BC-3000plus, které umožňuje zjišťovat devatenáct parametrů krevního obrazu. Spolu s dalším moderním přístrojem – biochemickým analyzátozem BS 200, laboratoř vyšetřuje mj. jaterní testy, tuky a cukr v krvi, ledvinové soubory, např. kyselinu močovou a cukrovku. Cena nového přístroje je několik set tisíc korun a na jeho pořízení přispěla i Jaderná elektrárna Dukovany. Oba analyzátoři jsou od firmy Medesa s.r.o., se kterou laboratoř dlouhodobě spolupracuje.

Biochemická laboratoř vznikla v době výstavby jaderné elektrárny jako součást „závodního zdravotního střediska“. V současnosti funguje jako samostatné zdravotnické zařízení, které provozují paní Libuše Šudomová a Miroslava Kédová. I když laboratoř převážně slouží svému bývalému „mateřskému podniku“, tedy „jaderce“, resp. jejím zaměstnancům a zaměstnancům dodavatelských firem, její dveře jsou otevřeny pro každého. Vstup do laboratoře není vázán na průchod vrátnicí jaderné elektrárny, a tak sem může přijít každý, komu jeho praktický lékař předepíše vyšetření moče nebo krve. Zejména pro obyvatele blízkých obcí to znamená velkou úsporu času, když pro tato vyšetření nemusí cestovat až do Třebíče, Ivančic nebo Znojma. Laboratoř je oprávněna provádět i odběry a vyšetření moče a krve dětských pacientů, bez obav sem tedy mohou přijít i maminky se svými dětmi. U velmi malých pacientů (do předškolního věku) je ale vhodné, aby odběr krve provedla jejich dětská lékařka. Odběry a vyšetření se provádějí každý pracovní den od 6.00 do 8.00, ale po předchozí domluvě je možné přijít i v jinou dobu a případně i provést vyšetření na počkání.

„Mnozí lidé nejspíš nevědí, že nechat si vyšetřit krev či moč může každý člověk a nemusí předtím absolvovat návštěvu svého praktického lékaře. Vyšetření provedeme za stejnou cenu, jakou dostáváme od zdravotních pojišťoven. Vyšetření krve a moče, např. stanovení cholesterolu, glykemie, může upozornit na přicházející chorobu mnohem dříve, než se začne projevovat, a tak i případná léčba je mnohem účinnější,“ řekla mi při návštěvě laboratoře paní Šudomová.

Miroslava Kédová při odběru krve

Biochemický analyzátor

Pokud se chcete něco dozvědět o svém zdraví, můžete se na laboratoř s důvěrou obrátit a domluvit si „soukromé“ vyšetření na telefonním čísle 561 103 649. Nejmodernější přístroje a laskavá péče obou laborantek dávají záruku, že budete v těch nejlepších rukou.

Text a fotografie JAN SUCHARDA

TRSTĚNICE

aneb z kuchyně paní starostky

První písemná latinsky psaná zpráva o Trstěnicích pochází z roku 1247, kde je obec pojmenována Stehenitz, ale později se v různých listinách píše i jinak - např. v roce 1353

Trzstyenicz. Dodnes, především starší generací, je obec označována jako Křtěnca, Křtěnice. Úředně jsou tyto názvy uvedeny za sebou v roce 1846 takto - nejdříve německy Stignitz, pak česky Křtěnice, kdysi Trtěnice. Dnešní pojmenování obce Trstěnice je z roku 1925, kdy název Křtěnca byl zrušen a nahrazen názvem dodnes užívaným.

Již druhé volební období je paní Zdeňka Březinová, první ženou v historii obce, která zastává funkci starostky. Práce starostky ji velmi baví, protože má ráda práci s lidmi a hlavně pro lidi, přestože je tato práce mnohdy velmi namáhavá. A jakým pořekadlem se paní starostka řídí? „Vím, že nejsem všem po chuti, ale ještě se nenarodil člověk ten, aby se zavděčil lidem všem.“

Obec Trstěnice, která má 570 obyvatel, žije po celý rok bohatým kulturním životem. Paní starostko, co patří u vás v obci již k těm tradičním akcím?

V lednu pořádáme obecní ples, ten zahajují slavnostní polonézou žáci deváté třídy ze ZŠ Višňové, kterou navštěvují i děti od nás. V plesové sezoně pokračuje myslivecké sdružení s již tradičním mysliveckým plesem. Sbor dobrovolných hasičů má zase pod patronátem a je hlavním organizátorem masopustní zábavy a nechybí ani nedělní pochůzka maškar. V obci udržujeme velice pěkný zvyk, a to velikonocní hrkání, kdy chlapci začínají na Zelený čtvrtek a končí v sobotu v poledne. Na smrtnou neděli chodí zase děvčata se smrtkou.

V květnu pořádá základní škola oslavu Dne matek. Červen již tradičně patří hasičské soutěži O pohár starostky obce, které se zúčastní v průměru 25 družstev mužů a 6 družstev žen. Ani o prázdninách se v naší obci nezahálí, první prázdninový víkend patří dětem. Trstěnická mládež pro ně pořádá den plný soutěží, odkud každé dítě odchází se sladkou odměnou. Na začátku července se koná již pravidelně na návsi Taneček pod lipami. K tradicím naší obce patří samozřejmě i pouť, která je v září a v říjnu máme hody. V prosinci přijíždí kočárem sv. Mikuláš s početným čertovským doprovodem. Zajíždí na náves, kde už čekají děti, a Mikuláš každému za písničku či říkánku nadělí pamlsek. Mezi vánočními svátky pořádá obecní úřad vánoční setkání seniorů.

Musím tedy říci, že je u vás ve vsi o kulturní vyžití postaráno a myslíte na všechny věkové kategorie. A jak je to u vás se sportem?

Velice dobře fungují sportovní kluby. Hlavní prim hraje fotbal. Muži postoupili do vyšší soutěže, žáci i přípravek se umísťují na předních místech v tabulce. Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kdo se obětavě starají jak o malé záčky, tak o dospěláky. Těch jmen by bylo spousta, nelze je vypsat všechny, ale tři jména zmínit musím. Pan Milan Březina, který se postaral o to, aby fotbal v obci vznikl, nyní se stará o muže. Pan Otto Rapf, hlavní trenér žáků a pan Zbyněk Dvořáček, trenér přípravek. Těmto lidem patří velké poděkování. Tolik času ze svého volna a obětavosti pro zabezpečení fungování mužstev je dneska málokdo ochotný obětovat.

A občanská vybavenost vaší obce?

V obci se nachází mateřská školka, základní škola 1.-5. ročník, knihovna s internetem, fotbalové hřiště, které je naší chloubou. U školy je víceúčelové hřiště, které bylo financováno z dotace Nadace ČEZ a slouží pro širokou veřejnost. Další velkou chloubou je naše koupaliště, u kterého je vybudovaný malý kemp. Koupaliště proběhlo v loňském roce rekonstrukcí. Z ministerstva pro místní rozvoj jsme získali dotaci ve výši 1 000 097 Kč, celkem jsme investovali 1,6 milionu. V obci je provedena plynofikace a obecní vodovod. Nyní chystáme projektovou dokumentaci na kanalizaci a výstavbu čistírny odpadních vod. V příštím roce bychom rádi zasíťovali pozemky na výstavbu rodinných domků.

Vaše práce je velmi náročná a vidím, že se u vás v obci děje spousta aktivit, jak relaxujete?

Můj relax, to jsou vnučátka a kytičky. Jednu tříletou vnučku mám ve

Znojmě a osmiměsíční dvojčata ve Skotsku. V říjnu byla dcera na celý měsíc doma, tak jsem si jich užila. Nyní se už těším na Vánoce.

Mám ráda, když je všude vánoční výzdoba, voní cukroví. O Vánocích se scházíme s celou rodinou, pokaždé se sejdem u někoho doma. Loni jsme byli u synovce v Brně, letos se sejdem u nás. Vždy se něco dobrého uvaří, sedíme u dobrého vína a vzpomínáme na ty, kteří už s námi nejsou. Mám jeden výborný recept na vánoční cukroví, které zmizí vždy jako první. Je to dost pracné, ale výborné.

Košíčky Isidor: těsto - 400 g hladké mouky, 200 g moučkového cukru, 1 vejce, 140 g mletých ořechů, 2 lžíce kakaa, 250 g másla, citronová kůra, šťáva z 1 citronu, na špičku nože skořice a tlučené hřebíčky. Upečeme košíčky, vymažeme rybízovou marmeládou, dáme lžičku ořechové náplně (300 g mletých ořechů, 100 g mouč. cukru, 2 dcl rumu), nastříkáme čokoládový krém (nad párou ušleháme 3 vejce, 150 g moučkového cukru, poté zašleháme 300 g másla a 2 lžíce rozpuštěné čokolády), hotové košíčky namáčíme v čokoládě.

Dobrou chuť a krásné prožití svátků vánočních, přeje starostka Zdeňka Březinová.

Ptala se ALENA HOSTAŠOVÁ

Fotografie Jan Sucharda

ÚSTAV JADERNÉHO VÝZKUMU

MÍSTO, KDE SI TEORIE A PRAXE PODÁVAJÍ RUCE

OD 12. DUBNA 2008 JE GENERÁLNÍM ŘEDITЕLEM ÚJV ING. ALEŠ JOHN, KTERÉHO DOBŘE ZNAJÍ NEJEN ZAMĚSTNANCI JADERNÉ ELEKTRÁRNY DUKOVANY, ALE I MNOZÍ OBYVATELÉ ZDEJŠÍHO REGIONU – ČTENÁŘI NAŠEO ZPRAVODAJE. VYUŽILI JSME MOŽNOST POLOŽIT MU NĚKOLIK OTÁZEK.

Pane řediteli, jaké je poslání ústavu? Čím se jeho pracovníci zabývají?

Ústav jaderného výzkumu, který byl založen v roce 1955 v malebné vesničce Řež na sever od Prahy, má poměrně široký záběr svých činností.

Na 1000 inženýrských a výzkumných pracovníků se zaměřuje na několik základních oblastí. První je nepochybně podpora provozu jaderných elektráren, tedy analýzy a výpočty pro programy zvyšování výkonu, spolehlivosti, prodlužování doby provozu, bezpečnostní zprávy, sledování stavu materiálů zařízení elektráren, výpočty závazek paliva... atd. atd. Druhou jsou projekční práce – kdysi známý „Energoprojekt“ je od konce minulého století součástí ústavu, projektujeme dostavbu JE Mochovce, projektujeme plynové elektrárny v Pákistánu, děláme projekty pro modernizaci a novou výstavbu klasických elektráren ČEZ a chystáme se na velký projekt další jaderné elektrárny v Čechách (nebo na Moravě?). Třetí oblastí je vlastní výzkum. Provozujeme dva výzkumné jaderné reaktory pro výzkumné potřeby. Účastníme se v mnoha experimentech tuzemských i zahraničních v oblasti materiálů, palivového cyklu, korozních záležitostí ap. Další oblastí je zdravotnictví. Zabýváme se vývojem a výrobou radiofarmak, zejména pro diagnostiku v oblasti nukleární medicíny. Jedná se o diagnostické přípravky s „krátkodobými radionuklidy“, které se v cyklotronu vyrábějí přímo na místě v nemocnici.

Provozujeme dvě tzv. PET (pozitronová emisní tomografie) centra. Jedno v Praze a jedno v Brně. Z těch zajímavých dalších akcí musím zmínit aktivní účast na experimentech a výstavbě fuzního reaktoru ITER ve Francii a také

Ústav jaderného výzkumu v Řeži u Prahy

spoluúčast na výstavbě největšího výzkumného reaktoru 100 MW v Cadarachi. Ono je toho samosebou mnohem víc, ale pro ten první přehled to asi stačí.

U mnohých vědeckých poznatků a objevů nelze vždy „ocenit“ bezprostřední význam pro praxi. Praktická aplikace mnohých vědeckých poznatků s jednoznačným ekonomickým přínosem přichází se „zpožděním“ někdy i desítek let. Jak je to ve vašem ústavu?

Jen potvrzuji a lze to dokladovat na vývoji jaderných reaktorů tzv. 4. generace, který se nyní rozbíhá. Jedná se o šest nových typů jaderných reaktorů, které by měly být komerčně využívány někdy v horizontu let 2035 a dále a měly by nahradit současně provozované a stavěné jaderné elektrárny. I první demonstrační jednotky těchto reaktorů se očekávají kolem roku 2020. V radiofarmacii je situace podobná, zavedení nového přípravku si vyžádá léta testování a kontrol a bezpečnostní požadavky jsou mnohdy přísnější než v jaderné energetice. Inu kvalita a bezpečnost chce čas. Takže ta ekonomická návratnost je dlouhodobá. Ale není nejlepší investicí investice do vzdělání a znalostí?

A protože jste léta pracoval na Jaderné elektrárně Dukovany, čtyři roky dokonce ve funkci jejího ředitele, nemohu se nezeptat: Jak vidíte budoucnost dukovanské elektrárny?

Jednoznačně v růžových barvách. Jaká je situace ve světě? Všichni provozovatelé jaderných elektráren se ubírají cestou prodloužení doby provozování a zvyšování efektivity provozu, potažmo výkonu bloků. Touto cestou jde i EDU, nakonec Ústav se podílí na těchto programech. Nicméně i ten prodloužený provoz někdy skončí. Takže již nyní je čas začít mluvit o nové výstavbě bloků, které by ty současné dukovanské nahradily, odhaduji tak někdy po roce 2030. Ale proč se nezačít intenzivně bavit i o nové výstavbě nyní, tedy o pátem dukovanském bloku. Myslím, že by se toho Dukovanští neměli obávat a měli by vyrukovat s takovou ideou. Místa je dost, technické podmínky jsou příznivé pro další blok. Navíc se tím dá konkrétní signál o dalším provozu EDU, což bude jistě zajímavé pro budoucí generaci energetiků.

Ve světě se rozbíhá tzv. „jaderná renaissance“ a jedním z jejích rizik je nedostatek inženýrských pracovníků, prostě „nejsou lidi“, bez nichž to nejde. Jsem přesvědčen, že pokud mladé generaci nabídneme příležitost, jistě se zájemci najdou.

Ptal se JAN SUCHARDA

Fotografie ALENA VIKTOROVÁ a archiv ČEZ, a. s.

Lehkovodní reaktor 15 MW

HLAVNÍ SMĚRY ČINNOSTI ÚSTAVU JADERNÉHO VÝZKUMU

- VÝZKUM A VÝVOJ V OBLASTI JADERNÝCH TECHNOLOGIÍ
- PROJEKČNÍ A INŽENÝRSKÉ SLUŽBY V INVESTIČNÍ VÝSTAVBĚ
- VÝROBA A PRODEJ RADIOFARMAK
- PROVOZ VÝZKUMNÝCH REAKTORŮ
- NAKLÁDÁNÍ S RADIOAKTIVNÍMI ODPADY V ENERGETICE A PRŮMYSLU

JANA PAULOVÁ: V INDII HLEDÁM TICHO A KLID

Po mém rozhovoru s Janou Paulovou jsem zhlédla divadelní představení *Bez předsudků*, ve kterém hraje jen Jana Paulová a Pavel Zedníček. Pochopila jsem, že i po 14 letech společného hraní nemohou tyto dva herci - komici trpět ponorkovou nemocí. A jak představení popsat? Odehrávalo se v rytmu staccata, s velkým množstvím gagů, které doplňovaly výbuchy smíchu diváků, ale i samotných herců. A to mi ještě půl hodiny před samotným představením běhal při rozhovoru s Janou Paulovou mráz po zádech, když mi povídala o svých zážitcích z Indie, kde se jí podařilo vybudovat školu pro opuštěné děti.

Která byla vaše první společná hra s Pavlem Zedníčkem?

Před jedenácti lety nás obsadil Láďa Vymětal do divadelní hry *Natěrač* v divadle ABC. Ač je to s podivem, tuto hru hrajeme ještě dnes. Je pravda, že jsme měli chvíli pauzu. S divadlem jezdíme po celé republice a pořád máme dost diváků a pořadatelé mají o hru stále zájem. Mám pocit, že ji budeme hrát snad až do důchodu.

Stalo se vám někdy při společném hraní, že některý z vás měl okno, nebo že jste nemohli ani jeden ani druhý pokračovat?

A bude hůř. (smích) No samozřejmě se nám to stalo. Občas jeden druhého odbouráme, protože často improvizujeme a někdy se to nedá vydržet, publikum tomu rozumí a směje se s námi. Ale při premiéře *Záhadné lmy*, kde každý hrajeme čtyři role, jsem vešla na jeviště s jinou větou, a jak jsme to ještě neuměli, Pavel mi plynule odpověděl a my jsme přeskočili půl hodinu hry, aniž bychom si toho hned všimli. Když mně to došlo, začala jsem se smát, protože v kritických situacích se prostě směju a Pavel netušil proč. Horečně jsem přemýšlela, jak se vrátit, protože na to navazuje mnoho převleků a zvuků a světelných změn a Pavel nic netuše, hrál v klidu dál. Podařilo se mi udělat výhybku a vrátit se zpátky. Pavel, jak jsme tak úžasně sehnali, okamžitě navázal a nikdo nic nepoznal. Jen zvukař a osvětlovač, byli úplně zpaceni, protože jen převraceli listy ve scénáři a hledali, kde to jsme.

Připravujete něco nového?

Zrovna dnes jsme se s Pavlem rozhodli, co budeme hrát dál, což ovšem ještě nemohu prozradit. Myslím, že je to skvělý

nápad. Pavel bude mít příští rok kulaté narozeniny a myslím si, že by to chtělo nějaký bonbónek. A příští týden začneme se Zdeňkem Troškou natáčet film *Bez předsudků* podle divadelní hry, kterou hrajeme už asi tři roky.

Kromě divadla také moderujete, zpíváte a také jsem se dočetla, že jste v minulém roce vydala knížku s názvem „Jak běžet do kopce.“ Paní Paulová, jak tedy běžet v životě do kopce?

Je to kniha o cestách a o hledání. O tom, jak člověk hledá po celém světě něco, co nosí v sobě od malička. Je to možná pro řadu lidí překvapivá knížka, víceméně duchovně zaměřená. Je to moje dítě a zásadní v mém životě. Jsem ráda, že jsem ji napsala. Kupodivu, přestože nemá na titulku moji fotografii a je spíš nenápadná, tak se prodalo už 10 000 kusů, což si myslím, že je v dnešní době velký úspěch.

To je vaše první kniha?

Ano.

Předpokládáte, že vydáte ještě další knihu?

Piši pořád, ale pak hodně škrtám. Nechci být v knize ukecaná, tak jak jsem ukecaná v životě.

Z vašich webových stránek jsem se dozvěděla, že se věnujete charitativní činnosti, v čem vaše práce spočívá?

Řadu let jezdím do Indie, kde nacházím klid a ticho. Vždycky tam mám pocit, že jsem přecestovala do jiného století a mohu srovnávat hodnoty našeho konzumního světa s tím jejich duchovním, který tamním lidem umožňuje přežít bídu i přírodní katastrofy. Samozřejmě nemůžete zavírat oči před chudobou, která tam všude je. V jižní Indii jsem potkala duchovního mistra, který obohatil můj život. V jeho ashramu žilo asi třináct starých lidí, kteří by bez jeho pomoci už tady nebyli. A tak jsem je začala pravidelně podporovat, protože příspěvky na jejich obživu byly jen náhodné. Slíbila jsem si, že každý měsíc, dokud budu zdravá a budu mít práci, pošlu jim peníze na jídlo. Tenkrát, před třemi lety mě napadlo, že bychom mohli vybudovat v Indii školu a domov pro chudé děti, které nemají rodiče. A letos se to konečně podařilo. Dostala jsem nabídku na reklamu a já si řekla, že je to příležitost, jak využít těch finančních prostředků. Dnes už tam stojí dva domečky, ve kterých je zatím patnáct dětí. Podařilo se tady sehnat adoptivní rodiče, kteří přispívají měsíčně šest set korun na jedno dítě a z toho se dá pokrýt jídlo, oblečení i učitel s náhradní „mámou“. Setkání s dětmi je úžasné a moc ráda bych v tom pokračovala dál. Aby mohla mít škola podle indických zákonů oficiální statut, musí být ve škole aspoň 25 dětí.

Jana Paulová se „svými“ indickými dětmi

Jana Paulová v herecké šatně
Divadla Bolka Polívky v Brně

No to je úžasné, vybudovali jste tak ohromnou a potřebnou věc a v médiích se o tom ani nemluví.

Doposud jsme nikde na veřejnosti ani v médiích naši práci nepředstavovali, protože si říkám, je to moje věc, kam pošlu peníze a kam jdou. Ale teď už vše přerůstá naše možnosti. A tak jsme vše zveřejnili, založili občanské sdružení a webové stránky zmenmujosud.cz, aby vše bylo průhledné. Každý, kdo tento projekt podporuje, okamžitě vidí, kam a na co jeho finance jdou. Nemáme žádnou administrativu a i ty stránky platíme my, takže všechny peníze jdou opravdu těm osamělým dětem. Je to krásné, protože se zapojuje čím dál tím víc lidí, včetně mých kamarádů z divadla.

Moc se mi líbí, že v Indii se děkuje potřebným za to, že jim můžete pomoci. Neděkují oni vám, protože by to jen posilovalo vaše ego, ale vy jim. To je logika, kterou ctím. Vy tím děkujete životu nebo Bohu za to, že vůbec máte tu možnost. Já prostě dostala dar, který mohu postoupit dál. A to je filozofie, která se mi líbí.

Blíží se Vánoce, svátky setkání a prožívání krásných chvil se svými nejbližšími, co pro vás znamenají a co u vás nesmí o Vánocích chybět?

Tak určitě si nedovedu představit Vánoce bez svých nejbližších. Pro mě jsou Vánoce svátkem už tím, že jsme všichni pohromadě, spolu, smějeme se, vykládáme si a je nám všem dohromady hezky. Máme klasickou štědrovečerní večeři jen částečně, protože máme doma také vegetariány, takže každý jí něco jiného. Také si dáváme dárky, ale spíš tak symbolicky. U nás jsou to opravdu svátky o setkávání a prožití společných chvil.

A dodržujete nějaké rodinné tradice?

Jediná tradice je, že si ozdobíme stromček, na chvilíčku všichni odejdeme, a když se vrátíme, jsou pod ním dárky a pak se společně díváme, že byl u nás Ježíšek. Tohle nám zůstalo z dob, kdy byly děti ještě malé.

Máte nějaký dárek nebo vzpomínku na Vánoce z dětství?

Byly jsme čtyři děti. Myslím si, že to bylo těžké v té době všechno zvládnout. Ale naši rodiče byli skvělí. Nebyli jsme žádná movitá rodina, spíše naopak. Ale vždycky na události jako jsou Vánoce a prázdniny, tak na to bylo. Nikdy jsme nezůstávali o prázdninách v Praze a vždycky jsme měli pod stromčkem dárky. Všechny dárky, které jsem kdy dostala, byly napro-

sto úžasné, protože člověk měl touhy způsobené tomu, co bylo možné.

Dáváte si novoroční předsevzetí?

Ne, to už ne. Nikdy jsem totiž žádné předsevzetí nedodržela, ať už to bylo klasické hubnutí, cvičení atd. Vydržela jsem tak dva dny, no pak to všechno poruším mnohem víc, než před tím předsevzetím. Ale máme krásný zvyk. Bydlíme na kopci za Prahou. O silvestrovské půlnoci vždycky jdeme na pole, které je někdy zasněžené, někdy ne a díváme se na Prahu a vidíme ohňostroje, světla a hvězdy. Bereme si s sebou hrníčky, protože skleničky by se rozbily a popijíme šampaňské. Náhhera.

Paní Paulová, jste pořád usměvavá, veselá a energická, jak relaxujete?

Bydlím u lesa a chodím ráda na procházky se psy, chodím po horách a ráda cestuji. Maminka mě naučila, že je dobré jít si po obědě lehnout. A přiznávám se, že pokud nemám nějakou neodkladnou práci, tak jdu po obědě chvíli spát. A to je můj kosmetický ústav, to je místo plastiky, to je moje voda živá.

ALENA HOSTAŠOVÁ
Fotografie JAN SUCHARDA
a archiv JANY PAULOVÉ

JADERNÁ ELEKTRÁRNA DUKOVANY NABÍZÍ VYNIKAJÍCÍ PŘÍLEŽITOSTI...

Jadernou elektrárnu Dukovany, re-spektive její zaměstnance, čeká generační obměna. Co konkrétního si pod tímto pojmem představit?, zeptal jsem se paní Jarmily Horákové, vedoucí útvaru Lidské zdroje.

„Průměrný věk zaměstnanců elektrárny je 47 let, mnohem důležitější je ale věkové rozložení. Velká většina zaměstnanců odejde do důchodu kolem roku 2018, to je právě generace, která elektrárnu spouštěla a která s ní spojila celý profesní život. V těchto letech budeme potřebovat desítky nových techniků, středoškoláků i vysokoškoláků.“

Rok 2018 je ještě poměrně vzdálený...

„Je a není. Volná místa, jako náhrady za odchody do důchodu, jsme začali nabízet již v letošním roce. Dá se říci, že prožíváme zlomové období. Po letech snižování počtu zaměstnanců z důvodu reorganizací začínáme znovu přijímat. Pro nás personalisty je to příjemnější část naší práce. Všechny pra-

covní nabídky jsou zveřejňovány na www.jobs.cz a www.cez.cz. Právě nyní je aktuální obsazování pozic řídicího operativního personálu na blokové dozorň. Přihlásit se mohou vysokoškoláci technického směru, nejen čerství absolventi, ale i ti, kteří mají za sebou praxi v jiné firmě či při soukromém podnikání.

Navíc trh práce a jeho vliv na volbu profesí má časovou prodlevu a vyznačuje se poměrně velkou setrvačností. A protože naši budoucí zaměstnanci jsou dnes třeba na základních a středních školách, chceme jim nabídkou vybraných studijních oborů ukázat, kudy vede cesta do energetiky a na Jadernou elektrárnu Dukovany.“

A kudy tedy?

„Střední průmyslová škola v Třebíči nabízí od školního roku 2009/2010 nový maturitní obor – Energetika. Studenti získají technické vzdělání, najdou uplatnění nejen na jaderné elektrárně, ale v energetice obecně a dále všude tam, kde dnes firmy požadují vzdělání

Setkání se zástupci středních škol k projektu Bakalář - prohlídka informačního centra

elektro nebo strojní. Těchto profesí je na trhu nedostatek, je to dobrá volba pro budoucí pracovní dráhu, ať již budou chtít po maturitě nastoupit do praxe, nebo pokračovat ve studiu na technické vysoké škole.

Pro vybrané maturanty máme nabídku finanční a odborné podpory při studiu na VŠ. Jedná se o projekt „Bakalář“, který byl pilotně odzkoušen loni a který pokračuje i nadále. Bližší informace získají zájemci na www.cez.cz/bakalar.“

Ptál se JAN SUCHARDA

... PRO DEVÁČÁKY

STUDIJNÍ OBOR ENERGETIKA

NA STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLE V TŘEBÍČI OD ŠKOLNÍHO ROKU 2009/2010

Střední průmyslová škola v Třebíči ve spolupráci s energetickou společností ČEZ, a. s., a za podpory kraje Vysočina, otevírá od školního roku 2009/2010 nový studijní obor energetika.

PŘIPOJ SVOJI ENERGII K NAŠÍ

- Seznámíš se s nejnovějšími poznatky z energetiky.
- Přednášet ti budou profesionálové z praxe.
- Při výuce budeš využívat interaktivní modely a nové metody.
- Součástí výuky bude i praxe v jednotlivých provozech.
- Získáš možnost uplatnění v perspektivním oboru.

Podrobné informace na internetu:
www.cez.cz nebo www.spst.cz

Paní Eva Vorlová z útvaru Lidské zdroje společnosti ČEZ seznamuje na veletrhu vzdělávání Didakta 2008 v Třebíči žáky 9. tříd s možností studia v oboru Energetik

PROJEKT BAKALÁŘ

Studuj specializované bakalářské obory:

- VUT Brno, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií, obor B-SEE silnoproudá elektrotechnika a elektroenergetika
- ČVUT Praha, Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská, katedra jaderných reaktorů, obor Jaderná zařízení

Studentům nabízíme

- studium zajímavého a perspektivního oboru
- stipendium již od 1. ročníku studia odborné stáže a praxe
- pomoc a odborné vedení našimi zaměstnanci
- podporu při zpracování ročníkových a diplomových prací

Budoucím zaměstnancům nabízíme

- zaměstnání u stabilní a ekonomicky silné společnosti
- špičkovou kvalifikaci
- motivující finanční ohodnocení
- nadstandardní zaměstnanecké výhody
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

www.cez.cz/bakala

Jeden z adeptů projektu Bakalář si na trenážeru zkouší svoji budoucí profesi

... PRO VYSOKOŠKOLÁKY

OPERÁTOR SEKUNDÁRNÍHO OKRUHU

Charakteristika činnosti:

Operátor sekundárního okruhu je operativním řídicím pracovníkem provozu sekundárního okruhu a jeho pomocných systémů. Provozuje zařízení v souladu s provozními předpisy, sleduje chod zařízení a provádí opatření k plnění technických podmínek provozu zařízení. Je odpovědný za své manipulace a za příkazy vydané obsluze zařízení. Odpovídá také za předání a převzetí směny v souladu s metodickými pokyny a svými funkčními povinnostmi.

Požadujeme:

- VŠ vzdělání - obor strojní, elektro, jaderné
- odpovídající zdravotní stav
- psychická způsobilost
- ochota k dalšímu vzdělávání

Nabízíme:

- zaměstnání u stabilní a ekonomicky silné společnosti
- nadstandardní zaměstnanecké výhody
- odpovídající finanční ohodnocení
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

Pracoviště: Jaderná elektrárna Dukovany

Nástup: v průběhu roku 2009 - podle dohody

Váš profesní životopis, motivační dopis včetně souhlasu se zpracováním osobních údajů zasílejte na e-mail: eva.vorlova@cez.cz

Do předmětu zprávy uveďte „Operátor SO - Dukovany“.

Operátor sekundárního okruhu při své práci na blokové dozorně

TO TU JEŠTĚ NEBYLO: NOČNÍ PROHLÍDKY V JADERNÉ ELEKTRÁRNĚ DUKOVANY

V září se v Jaderné elektrárně Dukovany poprvé v historii uskutečnily noční exkurze pro veřejnost. Zájem o exkurzi byl velký (nečekaný); po vyhlášení dvou termínů byla maximální možná kapacita návštěvníků dvojnásobně převyšena. Jak naše elektrárna vypadá a funguje v pozdních večerních hodinách, mělo ale možnost vidět „pouze“ šedesát návštěvníků. Lidé se sjeli z různých koutů Čech i Moravy, někteří přijeli dokonce až z Mostu, Hradce Králové nebo z Uherského Hradiště. „Byl jsem již na více prohlídkách, ale tahle mě opravdu uchvátila. Vůbec nelituji toho, že jsem cestoval skoro 120 km,“ komentoval prohlídku nadšeně pan Aleš Pastor z Mostkovic.

Návštěvníci se kromě informačního centra podívali i do strojovny, na trenážér (výcvikové pracoviště operátorů) a do skladu použitého paliva. V průběhu večera čekalo hosty také překvapení v podobě eneřího skřítky Joulinky, která všechny pozdravila a obdarovala malým dárečkem. Se všemi se ochotně vyfotografovala a tajemně zmizela.

Spokojenost s prohlídkou i výkladem průvodkyň vyjádřil jeden z návštěvníků slovy: „**Dozvěděli jsme se tolik informací, že bychom klidně mohli nyní v jaderné elektrárně pracovat.**“

JANA ŠTEFÁNKOVÁ, ZDENĚKA OŠMEROVÁ
Fotografie JAN SUCHARDA

Společná fotografie zakončila exkurzi každé skupiny

OHLÉDNUTÍ ZA ORANŽOVÝM PODZIMEM

V PODZIMNÍCH MĚSÍCÍCH SE V REGIONU JADERNÉ ELEKTRÁRNY DUKOVANY USKUTEČNILA ŘADA AKCÍ, JEJICHŽ GENERÁLNÍM PARTNEREM BYLA TRADIČNĚ SPOLEČNOST ČEZ A. S.

Nové multimediální „oranžové“ učebny v 11 školách regionu

Z nových učeben se mohou těšit v základních školách v Hrotovicích, Náměšti nad Oslavou, Moravském Krumlově, Višňově, Ivančicích, Zbraslavi, Studenci, Nové Vsi, Hostěradicích, Kralicích a Neslovicích. Projekt se podařilo zrealizovat díky finanční podpoře Nadace ČEZ ve výši jeden a půl milionu korun, příslušné obce přidaly více než půl milionu. To vše za organizačního přispění Energoregionu 2020, technické vybavení dodala a instalaci provedla firma Envinet Třebíč.

Fyzikáři navštívili uranový důl v Dolní Rožínce

V polovině října se na pravidelné setkání členů Klubu Světa energie sjely do Dolní Rožínky tři desítky učitelů fyziky z celé České republiky. V rámci programu měli pedagogové unikátní příležitost sfákat do uranového dolu Rožná u Dolní Rožínky a prohlédnout si štolu Skalka. Setkání aktivních fyzikářů pořádá v rámci svého vzdělávacího programu energetická společnost ČEZ. Podobných setkání pedagogů se uskutečnilo v minulosti již sedm a zúčastnilo se jich přes 200 vyučujících.

Festival loutek nejen pro nejmenší v regionu JE Dukovany

Sedm divadelních souborů z Hradce Králové, Prahy, Liberce a České Lípy odehrálo v posledním srpnovém týdnu 37 putovních loutkových vystoupení celkem ve 20 městech a obcích regionu JE Dukovany. Festival loutek byl slavnostně zahájen představením o Líné Liduně, kterou mistrně sehrálo Divadlo u staré herečky z Hradce Králové (paní Jarmila Vlčková). Děti ani rodiče neudali. Finančně festival podpořila Skupina ČEZ, částečně se podílely i samotné obce a města.

Ocenění dobrovolných dárců krve

Zlaté kříže byly uděleny sedmi dárcům za 80 bezplatných odběrů krve, zlaté plakety Dr. Janského 40 osobám za 40 bezplatných odběrů. Mezi oceněnými byl i zaměstnanec Jaderné elektrárny Dukovany - pan Zdeněk Krátký, specialista profesní podpory SKŘ. Dárcům poděkovala předsedkyně Českého červeného kříže paní Rybničková, vedoucí odběrového střediska v Třebíči paní Dudíková, Jana Štefánková za Skupinu ČEZ - partnera odběrového střediska a Jan Karas, místostarosta města Třebíče.

45 let Muchovy Slovanské eposy v Moravském Krumlově

Za partnerství Skupiny ČEZ se uskutečnil slavnostní večer u příležitosti 45. výročí instalace Muchovy Slovanské eposy v Moravském Krumlově. Od srpna 1963 navštívily výstavu monumentálního díla stovky tisíc návštěvníků. V programu vystoupil moravskokrumlovský smíšený pěvecký sbor Karla Němečka pod taktovkou Bartoloměje Pitlacha a vokální soubor Gentlemen Singers, který zazpíval písně současných evropských skladatelů, písně na lidové motivy a spirituály.

Texty a fotografie Oddělení komunikace EDU a organizátoři jednotlivých akcí

300 LET KAPLE V DALEŠICÍCH

Jednou z výrazných dominant městyse Dalešice a širokého okolí je empírová kaple sv. Kříže. V roce 1708 ji nechal na návrší nad obcí postavit tehdejší vlastník zdejšího panství rytíř Leopold Odkolek z Oujedce. Jak se v průběhu doby měnili majitelé panství, měnila se i podoba kaple. Nejpodstatnější přestavbu do podoby, jak ji známe dnes, nechala v roce 1803 provést Kateřina Hessová.

V době svého vzniku stála kaple na pustém návrší. Po 55 letech, tedy v roce 1763, byl do jejího sousedství přemístěn hřbitov, který se do té doby nacházel uprostřed obce na prostranství kolem kostela. V roce 1936 byla šindelová krytina nahrazena současným plechovým pláštěm. Po skončení války v roce 1945 se kaple stala po dobu oprav kostela poničeného bombardováním místem pravidelných bohoslužeb.

Pak nastalo období naprostého nezájmu, chátrání a devastace. V roce 1981 byla kaple převedena z držení římskokatolické církve na tehdejší MNV a po roce 1991 přešla do majetku městyse Dalešice.

Zastupitelstvo obce rozhodlo v roce 1995 o generální opravě zdevastované

kaple. Tato oprava trvala šest let a dotkla se všech stavebních prvků.

Výsledek předčil očekávání. Kaple se stala chloubou Dalešic a přitahuje obdivné pohledy všech, kdož okolo ní projíždějí, či procházejí. V roce 2000 byl do věže instalován 200kilogramový zvon, který nese název sv. Josef.

Oprava si vyžádala značné finanční náklady, a proto by nebyla možná bez dotací, sponzorských darů a příspěvků.

Významně tehdy pomohla i Skupina ČEZ, která pomohla i nyní při jubileu kaple. Díky její podpoře bylo nainstalováno noční nasvětlení, přelakována plechová kopule, byl obnoven nátěr venkovních omítek, postavena část ohradní kamenné zdi a celkově upraveno prostranství kolem kaple. V sobotu 13. září se uskutečnila oslava 300letého jubilea kaple, kterou zakončil ohňostroj. Na dohled od kaple stojí další dominant zdejšího kraje, a tou je Jaderná elektrárna Dukovany. Tyto dvě dominanty představují soužití doby minulé se současností. Elektřina vyrobená nejmodernější technikou osvětluje dalešický architektonický klenot, a tak obě veličiny na sebe „pohlížejí“ i za noci.

PETR SPILKA, MLUVČÍ EDU
Fotografie JAN SUCHARDA

MISTŘI SVĚTA Z ROUCHOVAN ANEB NEMÁME RÁDI MODELY LETADEL TĚŽŠÍ NEŽ 1,2 G

Když se před necelými dvěma lety začal tehdy devítiletý Jiří a osmiletý Petr Klimeš z Rouchovan zajímat o stavbu leteckých halových modelů, ani jeden z nich určitě netušil, že o dva roky později budou stát se svými modely na stupních vítězů v republikových a světových soutěžích. Původně začínali společně se svým tátou se stavěním modelů letadel řízenými rádiem v Leteckém modelářském klubu v Hrotopovicích, kde jsou členy dodnes.

Před dvěma roky uviděli na soutěži ve Slavkově halové modely letadel, které je natolik nadchly, že „opustili“ letadla řízená rádiem a rozhodli se pro stavbu halových modelů. To netušili, kolik trpělivosti, pečlivosti a preciznosti stavba letadla vyžaduje. Aby modelář mohl jít se svým modelem soutěžit, musí jeho letadlo splňovat určité parametry. Jedním z nejzajímavějších parametrů letadla je váha – ideální a zároveň minimální povolená váha modelu kategorie F1D je 1,2 g. Letadlo této kategorie musí mít rozpětí křídel maximálně 55 cm, šířku křídel 20 cm a rozpětí výškovky 45 cm. Kostra letadla je vyrobena z balzy a potah křídél ze speciální fólie. Stavba trvá zhruba měsíc intenzivní práce. Ale postavení letadla je jen jedním stupínkem k dosažení úspěchu v soutěži. Pečlivě se musí vyzkoušet jeho letové vlastnosti, natrénovat správný způsob ovládání pomocí stírovací tyče nebo balónu naplněného heliem. A co je velmi důležité – vyzkoušet vlastnosti gumy, která celou dobu pohání letadlo a drží je ve vzduchu. V soutěži modelů halových letadel se totiž měří délka letu. Po těchto náročných zkouškách se vypravili letos oba chlapci na Mistrovství republiky do Teplic. Zde se umístili na 3. a 4. místě a byli nominováni do juniorského týmu, který jel reprezentovat

naši Českou republiku do srbského Bělehradu.

Mistrovství světa leteckých modelů kategorie F1D se odehrávalo ve velmi náročných podmínkách. Ve výstavištní hale, vysoké 30 metrů, bylo totiž téměř stále 35 °C. Všechny tři soutěžní dny se létalo dlouho do noci. Soutěže se účastnily týmy ze 16 zemí světa. Každý soutěžící měl 6 letů a do pořadí se započítávaly dva nejlepší časy každého z týmu.

A jak to všechno nakonec dopadlo? Juniorský tým ČR ve složení Gabriela Kaplanová, Robert Horák a Petr Klimeš spolu s náhradníkem a technickým pomocníkem Jiřím Klimešem získal zlatou medaili a porazil týmy z Polska a Rumunska, které patří ve světě k velmi úspěšným.

A čím se ještě baví desetiletý Petr a jedenáctiletý Jiří v době, kdy nejsou ve škole nebo nestaví modely? Budete se divit, ale zvládají toho ještě hodně: chodí do hudební školy – Petr hraje na klavír a Jirka na housle, chodí s tátou na ryby. A když si najde celá rodina čas a je dobrá nálada, tak si všichni dohromady zakoncertují.

ALENA HOSTAŠOVÁ

MLÝNY V BŘEZNÍKU

Dle historických pramenů patřil k nejstarším mlýn „pod Jesenin“. Byl tak nazýván podle jasanových lešů, Jesen = jasan. Již v r. 1379 věnoval Ješek z Náchoda a Kraví hory své manželce Anně 100 kop grošů na tomto mlýně a šesti lánech v Březníku. V roce 1416 prodal Jindřich z Náchoda Bludovi z Kralic majetek v Březníku. Kolem roku 1530 zde působil mlynář Linhart a v r. 1545 je v urbáři náměšťského panství uvedeno, že mlynář Drmelík dává půlletně zlatý činže z řeky. Již po roce 1560 koupil mlýn „pod Jesenin“ Pavel Job, majitel mlýnů pod Náramčí a Čiměří. Záhy zemřel a zanechal svým sirotkům značné jmění, uložené v sirotčích truhlicích. Poslední písemná zpráva o mlýně je z r. 1600. V období třicetileté války, kdy krajem procházela, drancovala a loupila početná vojska, mlýn „pod Jesenin“ zanikl.

Jarolímův mlýn

Alexandr Jarolím, navazující na mlynářské tradice tulešického a skřipinského mlýna, se rozhodl vybudovat v Březníku moderní usedlost s mlýnem, pilou a prodejem uhlí. V r. 1926 po provedené elektrifikaci mlýn začal prosperovat. Samostatnou historii mlýna psala 2. světová válka spojená s mletím „na černo“, prodejem mouky

Jarolímův mlýn na dobové fotografii O. Knolla. Snímek zapůjčilo Muzeum Vysočiny Třebíč

a pomoci potřebným. Mlynář Jarolím byl dvakrát odsouzen a vězněn v Jihlavě. V měsíci březnu byl zatčen gestapem v souvislosti s provokatérskou skupinou brněnského gestapa. Koncem války byl mlýn zasažen letkou bombou a vyhořela pila. Mlýn fungoval až do roku 1956, kdy jeho provoz předal A. Jarolím místnímu JZD. V roce 1995 pronajala vlastní objekt mlýna Marie Skokanová, která mlecí zařízení zmodernizovala. Podnikatelka se v polovině roku 1998 rozhodla objekty opustit a vybudovat vlastní mlýn. Je uváděn pod názvem Starý mlýn.

Nový mlýn

Marie Skokanová koupila od obecního úřadu nedokončený objekt kulturního domu, situovaného uprostřed obce Březníka. V letech 1988 – 1989 adaptovala prostory a přestěhovala sem příslušné mlynářské stroje a zařízení. Mlýn soustavně po několik let modernizovala a vybudovala dostatečný vozový park, schopný dodávat kvalitní, volně loženou mouku do velkopekáren, ale i po kilech balenou do sítě prodejních organizací.

ALENA HOSTAŠOVÁ,
z podkladů dr. Jiřího Lysáka - autora knihy
Pooslaví a Pohlaví

PRO VOLNOU CHVÍLI

Na celém světě se každoročně přepravuje přibližně 10 milionů zásilek s radioaktivním obsahem. Z tohoto množství je 10 % dopravováno přes hranice států. Přeprava se řídí přísnými národními a mezinárodními předpisy. V předpisech, které vycházejí z doporučení Mezinárodní agentury pro atomovou energii ve Vídni (MAAE a Mezinárodní komise pro radiační ochranu ICRP) se požaduje, aby radioaktivní látky byly chráněny takovým způsobem, že se vyloučí ohrožení osob nebo životního prostředí i při**tajenka**. Hmotnost zásilek s radioaktivními materiály se pohybuje od 100 gramů až po 120 tun. Zásilky jsou o velikosti krabičky od zápalek až po obaly o délce 12 metrů. Převážně kontejnery pro čerstvé jaderné palivo mají hmotnost až 15 tun. Kontejnery pro přepravu použitého paliva 80 až 120 tun, protože mají tlusté stěny pro odstínění radioaktivity.

Tajenka z minulého čísla zněla: ...**snížení jejich objemu**. Asi třetina zaslanych odpovědí však nebyla správná – mnozí jako tajenku uváděli: ...odstranění zplodin. Ze správných odpovědí jsme vylosovali paní **Lydií Mičkalovou** z Němčic u Ivančic, které jsme poslali tašku, a pana **Drahošlava Janečka** z Řeznovic u Ivančic, kterému jsme poslali praktickou vestu. Výhercům upřímně blahopřejeme a těšíme se na správné odpovědi kvízu v tomto čísle Zpravodaje.

U každé odpovědi na kvízovou otázku najdete i různá písmena. Když otázku správně vyluštíte a seřadíte si písmena hezky za sebe, získáte tajenku.

1. Celkem pětkrát získal titul mistra světa v závodech Formule1 argentinský jezdec		
HRO Farina	OB Ascari	TĚŽ Fangio
2. Které živočichy najdete ve znaku Plzně? Kromě černého orla a stříbrné orlice je to		
MAD Kozel	KÝ Velbloud	RO Medvěd
3. Nejzápadnější pevninský výběžek Evropy na jihozápadním pobřeží Portugalska je mys		
CHDO Roca	NÝ Boca	VS Nocca
4. Trenérem naší rychlobruslařky Martiny Sáblíkové je		
CHK Petr Spálený	KÝ Daniel Barta	PRA Petr Novák
5. Vyšší princip, Svatba jako řemen a Božská Ema – názvy tří skvělých filmů režiséra		
CH Kršky	ATA Kachyni	VNÍ Krejčíka
6. Opětovné zavedení řídicího programu počítače stisknutím příslušného tlačítka se nazývá		
STR Roller	CHHA Reset	NÁ Upgrade
7. Hovorové označení britské vlajky zní?		
RAZ Lovely Meg	OF King James	VÁR Union Jack
8. Jaké národnosti byl fyzik Anders Celsius, který navrhl teplotní stupnici?		
IČH Švéd	ECH Belgičan	ÁCH Nizozemec

Pokud se chcete zúčastnit slosování o ceny, zašlete do 10. ledna 2009 tajenku na **korespondenčním lístku** na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice. Soutěž je pro čtenáře od 17 let, prosíme, uveďte svůj věk.

INZERCE

Inzerovat mohou soukromé osoby, firmy a podnikatelé, kteří mají svoji provozovnu ve dvacetikilometrovém pásmu okolo EDU. Jeden inzerent si může v jednom čísle objednat a zaplatit inzerát o velikosti 1/16 strany v ceně 250 korun nebo 2/16 v ceně 500 Kč. Žadatel použije příslušnou částku na účet ČEZ, a. s., Jaderná elektrárna Dukovany, Komerční banka Třebíč, číslo účtu 4901-711/0100, var. symbol 37812 a doklad o zaplacení (kopii ústřížku složenky nebo potvrzeného bankovního příkazu) zašle spolu s textem inzerátu na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice, tel.: 568 860 168.

Vydavatel neodpovídá za kvalitu inzerovaných výrobků a služeb.

salleko

spol. s r. o. nabízí:

- lešení - montáž a demontáž, zápůjčky
- rekonstrukce RD, sádkokartony
- zateplení RD, fasády, izolace
- obklady, dlažby, podlahy
- zámečnické, klempířské, truhlářské, instalatérské a topeňářské práce

Telefon: 561 103 619, 561 103 598
mobil: 604 167 966
e-mail: pcech@ic-externi.cz
www.salleko.cz

PRODEJ VŠECH DRUHŮ PLETIVA ZÁMEČNICKÉ PRÁCE

Lubomír Votava, Třebíčská 628, 675 55 Hrotovice
tel.: 568 860 806, 731 170 525
e-mail: votavovi@atlas.cz

Nabízí:

- Pletiva PVC, zinek, včetně montáže
- Hospodářská pletiva
- Sloupky a veškeré příslušenství
- Výroba brán a branek i s el. ovládáním
- Dodávky a montáže sekčních garážových a průmyslových vrat
- Oplocení předzahrádek (kov, dřevo)

Doprava dle dohody

ROK 2009

10 let včelařské prodejny KURTIN, oslavte s námi **10% slevou** na veškerý sortiment včelařských potřeb (neplatí pro akční ceny):

- ❖ Svazová sklenice 8 Kč/ks
- ❖ Rámkové přřezy 7,50 Kč/ks
- ❖ Mezistěny prodej 140 Kč/kg
- ❖ Výměna mezistěn KEWA 25 Kč/kg
- ❖ Výkup vosku I. A 90 Kč/Kg
- ❖ Mezerníky 20 Kč

NOVINKA: MEZISTĚNY ZE STRAŽISKA

Včelařská prodejna KURTIN,
 Račice 41, www.vcelarstvikurtin.cz
 Otevřeno po tel. dohodě kdykoliv
 Tel.: 737 363 489

MED

celoroční prodej - přímo od včelaře

Lesní	100 Kč/kg
Květový	80 Kč/kg
Akátoý	90 Kč/kg
Pastovaný	80 Kč/kg
Pohankový	100 Kč/kg
Lipový	90 Kč/kg

**Medovina -
výběr ze 13 druhů
Kosmetika z včelích produktů**

Včelařská farma KURTIN
 Ing. Kamil KURTIN
 Račice 41, p. Hrotovice
 tel.: 737 363 489, 605 339 043
 www.vcelarstvikurtin.cz

ADAMERA s. r. o.

Lesnictví a péče o stromy

ADÁMEK Radomír
671 38 Višňové 187

Telefon 606 532 184, e-mail: adamera.sro@seznam.cz

- riziková těžba
- likvidace pařezů frézováním
- likvidace větví štěpkováním
- bezpečnostní, zdravotní a redukční řezy na stromech
- bezpečnostní vazby v korunách stromů
- ochrana stromů, porostů a ploch pro vegetaci při stavební činnosti
- výsadba stromů na trvalé stanoviště
- sečení přerostlých stromů - mulčování
- sečení travnatých ploch
- práce s křovinořezem
- likvidace náletových dřevin a buřeně postřiky

**Chcete se pobavit, hrát si a něco se
dozvědět? Zařaďte do svého programu
návštěvu putovní výstavy IQ parku Liberec!**

hry a klamy

Třebíč 25. listopadu 2008-29. ledna 2009
(mimo 22. 12. - 26. 12., 31. 12. - 2. 1.)
denně 9-18 hodin

Střední průmyslová škola
 Manželu Curieových 734, 674 01 Třebíč
 www.hryaklavy.cz

Kácení stromů v omezených prostorech
Zdravotní řezy vzrostlých stromů
Péče o památné stromy
 mobil 608 717 245

Martin Uhlíř
 Lipová 1315 Rosice

SÍTĚ, ŽALUZIE, ROLETY

- Veškeré žaluzie i atypické
- Sítě proti hmyzu i do oblouku
- Sítové dveře
- Předokenní rolety
- Lamelové dveře
- Látkové rolety
- Silikonové těsnění oken, dveří

**Dodá - namontuje - zajistí
Servis**
PAVLÍK Ivo, Dukovany 221
tel./fax: 568 865 321
602 719 156

SALLEKO TŘEBÍČ

nabízí
**CELOROČNÍ
UBYTOVÁNÍ**

Rouchovany
Tel.: 720 521 521

dřevostavby

Mlčoch

**výstavba nízkoenergetických
dřevostaveb**
 - rychlá výstavba
 - velká úspora energie
 - úspora obytného prostoru
**zajištění financování výstavby
realitní služby**

Kontakt:

Jaroslav Mlčoch
 671 40 Horní Kounice 114
 732 958 546
 info@drevostavby-mlcoch.cz
www.drevostavby-mlcoch.cz

SOUTĚŽENÍ PRO ŠKOLÁKY

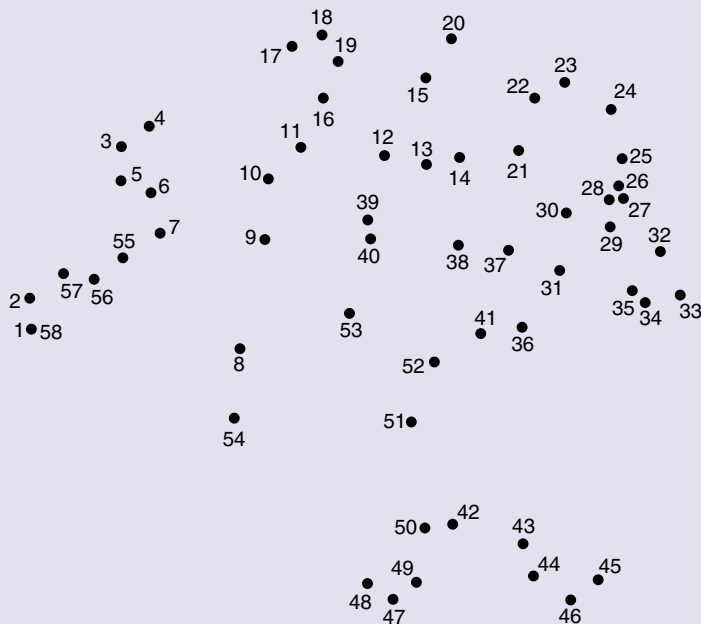
Milí školáci,

jistě se už těšíte na Vánoce a zimní prázdniny. Věříme, že si ve dnech volna najdete čas k luštění kvízů, které pro vás tradičně připravilo brněnské vydavatelství KIRA. Ze správných odpovědí tradičně vylosujeme deset účastníků soutěže a pošleme jim ceny, které věnuje Jaderná elektrárna Dukovany. Do losování o ceny budou zařazeny ty odpovědi, v nichž budou správně vyřešeny alespoň tři úkoly. Odpovědi na **korespondenčním lístku** nebo **pohlednici** zasílejte do 10. ledna 2009 na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice.

Nezapomeňte připsat školu a třídu, do které chodíte. Šťastnými výherci z minulého čísla, kterým jsme poslali knížku „O hřbitovním strašidle a jiné pověsti i vyprávění z jihozápadní Moravy“, jsou: **Adéla Chvátalová z Dalešic, Simona Hřibová a Miroslav Veselý z Oslavan, Josef Chytka z Pyšela, Marek Matej z Náměště nad Oslavou, Lucie Puklická ze Zárubic, Jana Krejčová z Biskupic, Jana Valová z Valče, Petr Sokoli z Kralic a Jiří Husák z Dukovan.** Všem blahopřejeme a těšíme se na správné odpovědi soutěží z tohoto čísla.

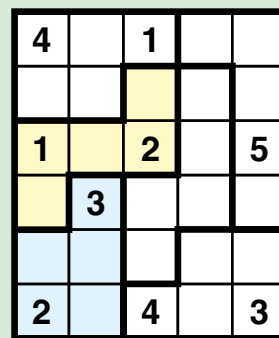
SPORTOVKYNĚ

Jak se jmenuje naše úspěšná sportovkyně, mistryně světa? Obrázek jejího sportu získáte spojením všech bodů od 1 do 58.

DOPLŇTE

Doplňte do prázdných políček čísla od 1 do 5 tak, aby se nedotýkala dvě sousední políčka se stejnou číslicí (ani rohem). V ohraničených sektorech musejí být všechna čísla od 1 do 5. Jako první doporučujeme vyplnit žluté a modré území.

AFRICKÉ ZEMĚ

SKRÝVAČKY

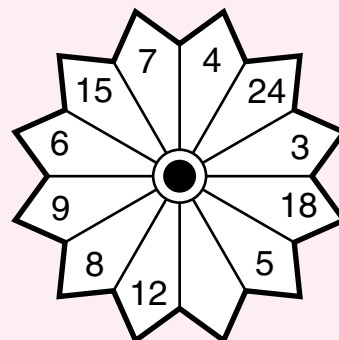
Dokončil svůj program a rok odpočíval.
Včera jsem našel doma linkovaný sešit.
Místo gorily jsme viděli jen orangutana.
Na takové sliby ekonomů nelze spoléhat.
První tango Laděnka ještě nechtěla tančit.
Ten náš balkon golfista minul jen o vlasek.
Učili jsme se, že ani Germáni neznali rajčata.

PŘÁNÍ

Pomůcka: Atari, Išis.	Iniciály zpěváka Vítka	Novinář- ské vyličení události	Egyptská bohyně	Jméno herce Gibsona	Nezbed- nice	Mořský hlavo- nožec
Nejlepší žák ve třídě						
1. díl tajenky						
Náš býv. ministr Časopis pro mladá						
Neobut				Nebo Orel (sloven.)		
Iniciály herce Redforda			Anglicky „jedna“ Důrazný zápor			
Značka japon- ských počítačů						Latinsky „a“
2. díl tajenky						
Oplakat						

DVANÁCT LÍSTKŮ

Čísla na lístcích tohoto zvláštního hádankářského květu jsou uspořádána podle určitého systému. Pokud jej odhalíte, nebude pro vás problém doplnit chybějící číslo na volný lístek dole.

PŘIPRAVILO

VYDAVATELSTVÍ KIRA BRNO